

behaagd hebben, eer hij haar ten huwelijk vraagt. Het geloof gaat niet vooraf aan het **BESLUIT** van God aangaande onze zaligheid. Noch aan Gods **ROEPING**. Natuurlijk niet. Maar het gaat **WEL** vooraf aan onze **BEREIKING** van de volle zaligheid. Want het gaat zelfs vooraf aan onze wedergeboorte volgens art. 24 der belijdenis. De A gaat niet vooraf aan de B in het Besluit om een alfabet te ontwerpen. Maar **WEL** in het leven van degenen, die de Heere naar den gewonen regel tot de zaligheid zal leiden.

Me dunkt, collega Hoeksema zal dit alles met ons eens zijn.

Maar daarom doen we ook een beroep op hem. Hij is een knap theoloog, en hij haat tenslotte alle dwaze binding. Laat hem ertoe meewerken, onduidelijke en onzakelijke verklaringen als even zoovele impedimenten op den weg der kerkelijke eenheid te voorkomen. Laat hem niet onze menschen dwingen, nóg weer een kerk te brengen, daar, waar zijn eigen kerken geroepen werden in het wijde Amerika om het volk van God te vergaderen. Er kan nog veel voorkomen worden; en dat zonder dat ook maar iets gedaan wordt om te verhinderen dat het licht der waarheid helder schijnt. Bij óñ h e d e r e verklaringen wordt het klaar schijnen zelf verhinderd. En dat wil coll. Hoeksema zeker niet. Aan termen moeten we alleen hangen als ze poorten zijn waardoor de waarheid naar den inhoud binnenkomen kan.

K. S.
Correspondentie, P. V. G. Uw brief ontvangen; ik ga met U accoord.

•• Dankgebed voor het zwijgen

In „Kerkblad“ (Ned. Herv. Gem. te Dordrecht), 14 Sept., vertelt de hervormde predikant ds Bodaan: „Op 12 Juli riep de scheepsomroep aan boord van de Volendam, het regeringstroepen-en-emigrantenschip, de namen om van twee Duitse predikanten en een Portugees predikant, met het verzoek of deze zich wilden vervoegeu in een bepaalde hut. In die hut vonden ze hun Nederlandse collega uit Dordrecht. De drie genodigden wisten niet waarvoor ze geroepen waren. Ik vertelde ze dat ik in plaats van mijn dagelustig op de a.s. Zondagavond (omdat ik zelf op die Zondagmorgen toch een volledige presbiterdienst zou houden), gaarne zou zien dat de heren met mij samen een interkerkelijk en internationaal gebedsuur hielden, met enkele heel korte toespraken daar ingelast. Nu ga ik u hier niet vertellen van de hartroerende dankwoorden die de Duitsers spraken zodra ze begrepen wat ik bedoelde. Deze mannen streeden tegen Hitler van 1933 af en hadden beide verschrikkelijke dingen beleefd. Maar ik ga u wel vertellen hoe dat uur verliep op Zondagavond 16 Juli. Een kleine honderd mensen waren bij elkaar gekomen in een der kleinere eetzaalen. Er was aangekondigd dat voor de leden, die alleen Engels (of Amerikaans?) verstonden, alles zou worden vertaald. Dit had ik op het publicatiebord laten zetten. Het resultaat was dat er zeker een vijftiental Amerikanen aanwezig was. Ik opende de zamenkomst en stelde de drie gasten aan de bezoekers voor. Allen spraken min of meer Engels (op twee Duitsers na) dus zongen we uit een Amerikaanse bundel, een soort Johan de Heerboek. Een vijftigtal van die „Hymnals“ behoort tot de uitrusting van de Volendam.

Eerst sprak één der Duitse predikanten van de „Lutherische Kerk“. Toen zongen we, nadat ik zijn woord vertaald had. Daarna sprak de Portugees „Pastor evangelico“ en op mijn verzoek zei hij ook iets in zijn taal en zong een Portugees lied over de Goede Herder. Nadat ook dat getuigenis weer vertaald was sprak de andere Duitser van de „Evangelische Kerk“. Zijn warme toespraakje werd ook eerst in het Engels overgebracht (dat deed hij zelf) en we zongen weer uit het „Hymnal“. Geheel onvoorbereid sprak toen Miss Vunniastingham van Ceylon een woord op mijn verzoek. Zij groette ons van haar kerk de „United Church of India“. Een van haar bekendste predikanten Rev. Niles van Ceylon had ik in Amsterdam horen preken. Zij zegde Psalm 23 in het Hindostani haar moedertaal.

Tot zoover is het verhaal als een zoetvloeiende beek. Maar dan komt er een grimmigheid. Ds Bodaan vervolgt: „Een Gereformeerd ouderling, ergens uit midden Amerika vroeg ook iets te mogen zeggen. Dat vond ik natuurlijk goed. Wie schetst aller verbazing toen deze brave man opstond en met een felle gelaatsuitdrukking, zeer streng en nadrukkelijk sprekend, met dreigend opgeheven vinger ging vertellen, dat die eenheid in Christus waar we allemaal van spraken, voor hem helemaal niet vaststond en dat hij ronduit weigerde de sprekers broeders en zusters te noemen!“

Die ouderling, die uit Amerika kwam, en dus geen „extremist“ van „art. 31“, heeft blijkbaar gezegd, wat in de belijdenis van ds Bodaan's preekstoel staat. Maar hij werd als speibrekker en rustverstoorder weggebeden. Want God is gedankt voor 's mans zwijgen. Hoor maar: „Gode zij dank zweeg de man toen ik hem dat zeer dringend verzocht. Gode zij dank óók dat dit incident onze avond niet vergalde“.

Tot zoover ds Bodaan. We zullen zien hoe het met zijn „Gode zij dank“ staat als een oudere of nieuwere modernist vóór en na hem zijn kansel beklimt.

•• René Pache onder de extremisten?

Onze lezers herinneren zich het resolute vonnis van dr H. N. Ridderbos over collega Holwerda. Deze had van „de hoer“ (Openb. 17) geschreven, dat zij, in bepaalde mélange, de „valsche kerk“ was. Dr Ridderbos, op hou-

gen toon, verzekerde, dat die bewering wat anderen noemen: „krampachtig“ was, en dat geen exegeet-van-naam zulke enormiteiten meer geloofde. Extremisten in de buurt!

Nu verscheen onlangs (Juli—Sept. 1950) no. 3, 2e jaargang, van het tijdschrift *Études Évangéliques*. Dat is een driemaandelijks tijdschrift, uitgaande van de Vrije Theologische Faculteit (protestantsch) van Aix-en-Provence, Redactie: de senaat der faculteit, Hoofdredactie: prof. J. Cruveller, Administratie in Marseille. Geen vrijgemaakte affaire alzo. Ook niet extremist: zoo'n vrije theol. faculteit heeft wel eens b.v. dr H. H. Kuyper gepromoveerd honoris causa en dat niet eens door een „kopschool“. „Sectarisch“ dan misschien? Och neen, althans niet in den zin van dr Ridderbos, want de aflevering gaat van a tot z over de oecumenische beweging—ze is voorgescreven door den docteur en droit René Pache. Nog wel een jurist dus. Hij weet alles af van wereldraden en zoo. En hij rekent zelfs Barth en Brunner tot de gereformeerden. Wat niet best is, maar in elk geval sterk bewijs van het incapabel-zijn voor het vrijgemaakt-wezen.

Deze dr René Pache wijst nu een apart hoofdstuk aan 't onderwerp: Op marsch naar de super-kerk. Onderverdeeld in 8 paragrafen. De laatste paragraaf draagt tot opschrift: „Op weg naar het Babylon van Openb. 17“. De schrijver citeert daar dr Barnhouse, geciteerd op zijn beurt in een publicatie van den engelschen Council of the Union des Églises Évangéliques Indépendantes. Barnhouse herinnert aan de vele protestanten, die in de toekomst een afvallig religieus „systeem“ tegemoet zien, dat zal beweren de bruid van Christus te wezen. Vele geloovigen gelooven, dat zoodanig „systeem“ in de Openbaring van Johannes geteekend is onder den naam van de „grootte hoer“, Openbaring 17. Zij draagt op haar voorhoofd den naam van het grootte Babylon. Alford verwijst daarvoor naar de profeten. De reformators dachten daarbij aan Rome, maar eenige nieuwere commentaren (quelques commentateurs plus récents) zien in deze afvallige kerk liever een illustratie dan een vervulling der desbetreffende profetie, en gelooven dus, dat men nog staat vóór de complete ver-

De kwestie van het evangelisten-ambt (III)

E. Tenslotte is er bij Matth. 28:19 nog een punt van belang in dit verband voor ons overgebleven, welk punt door de deputatenmeerderheid niet is aangeroerd, doch in de minderheidsnota zakelijk wel besproken wordt. Ds v. d. Waal wijst er onderscheiden keeren op, dat bijv. Filippus als „evangelist“ niet werkte onder „de heidenen“, doch onder de Samaritanen, die besnijdenis en wet onderhielden (bl. 15), en Paulus en z'n helpers ook en eerst onder de Joden hebben gearbeid aan „de vrijmaking“ om hen — gelijk Calvijn wel zegt — „van Mozes tot Christus over te brengen“ (bl. 17).

Met andere woorden: wil de minderheid hier een onderscheiding maken tusschen Joden en heidenen in dezen zin, dat de arbeid van de apostelen en hun helpers onder de Joden (en Samaritanen) niet als „zendingsarbeid“ tot de opdracht van de apostelen, in Matth. 28:19 genoemd, behoort? Mogen we op grond van de Schrift dus onderscheiden tusschen „vrijmakingsarbeid“ onder de Joden (en eventueel Samaritanen) en het „zendingswerk“ onder de heidenen? Niemand zal willen ontkennen, dat er verschil is! Dat bewijzen teksten als Hand. 17:2; 18:28 enerzijds (aan de Joden bewijzen uit de Schriften, dat Jezus de Christus is) en Hand. 14:15 v.v.; 17:21 v.v. aan den anderen kant (prediking tot de heidenen, waarbij niet van de Schrift van het Oude Testament als bekend kan worden uitgegaan) wel voldoende. Doch de vraag is, of de arbeid onder de Joden en die onder de heidenen door de Schrift niet onder één noemer worden gebracht, zoodat alleen de laatstgenoemde „zendingswerk“ kan worden genoemd. Zoo is het, dunkt ons, precies en scherp gesteld.

Nu denkt men bij „alle volken“ in Matth. 28 vs 19 meestal alleen aan de heidenen met uitsluiting van de Joden; dat is althans bij velen „de gangbare“ uitlegging. Doch wij meenen ten onrechte. En dat blijkt als wij hier naast Matth. 28:19 lezen Marcus 16 vs 15 en vooral Lucas 24:47. Marcus 16:15 spreekt over de verkondiging van het Evangelie „aan alle creaturen“ (St. Vert.; schepselen), „aan de gansche schepping“ (Vert. Bijbelgen.), Grieksch: „pasei tei ktisi“. Dat klinkt nogal: niemand uitgezonderd! Doch Lucas 24:47 is beslissend te achten. Daar heet het: „aan alle volken (panta ta ethnè); precies dezelfde Griekse woorden als in Matth. 28:19!“, te beginnen bij Jeruzalem“ (Vert. Bijbelgen.). Dus de Joden begrepen in „al de volken“! De Joden worden dus ook een „ethnos“ geheeten, wat meer voorkomt, bijv. Lukas 7:5; 23:2; Hand. 10:22; 24:3, 10, 17; 26:4; 28 vs 19; Joh. 11:48, 51, 52; 18:35. Zie de woordenboeken op het Nieuwe Testament (zoo Baljon, Cremer-Kögel, Kittel).

Zoodat hier de Joden en de heidenen onder één noemer gebracht worden, als elk voor zich en samen tegenover de christenen, de christelijke kerk, staande, en zoo kan de tweeledige arbeid onder den éénen noemer „zending“ worden samengevat. En Hand. 1, weer den gang nemend: Jeruzalem—Judea—Samarita —tot de einden der aarde, vat dien tweeledige n arbeid, óf, Samaritanen apart geteld, wel-

werkelijk der profetie. Zij zien het zóó: er komt een vorm van kerkelijke organisatie, die dezelfde mélange (vermenging) van waarheid en leugen zal vertoonen als Rome, doch dan universeel. Rome doet er in mee, zoo het al niet de baas erin speelt. Eén-wereld-en-één-kerk dus! Onder het schild der valsche bruid — men moet zich ervan afscheiden, Openb. 18:4. En nu zijn vele engelschen van oordeel, dat we al aardig op weg zijn naar die valsche-eenheds-kerk. (The World Council of Churches, p. 6—7). — Even verder: de religieuze wereld zal haar zichtbare eenheid zoeken tegelijk met de politieke; het dubbele Babel, onder het ééne schild van valschen profet en antichrist. De apostatische kerkeenheden waait. —

Conclusie: óf dr H. N. Ridderbos kende deze exegeten niet, óf hij kent ze wel. In dat geval heeft hij ook hén gewegwoven: exegeten-zonder-naam.

Maar hij heeft dienaangaande nog niets bewezen. K. S.

•• Proceskosten studentencorps

We hebben — naast de in ons nr. van 14 Oct. vermelde bijdragen voor het vaandel — ook de opbrengst van de tweede reeks der bijdragen voor proceskosten aan den penningmeester van ons Studentencorps overgedragen, en beginnen dus nu vroolijk aan een derde.

De eerste bijdrage werd me ter hand gesteld in de consistoriekamer van Leeuwarden door een kerke-raadslid; ten bedrage van f2.50. De tweede daarna op een avondbezoek door br. H. ten bedrage van f3.—.

Verder kwam binnen van C. C. de V. te N. f5.—; W. J. H. te H. f5.—; door ds J. de W. te R. van M. Z. te R. f1.—; van de Geref. Kerk van Uithuizermeeden f2.65; S. P. te L. f2.50.

Samen f91.75 voor de derde reeks. Dank aan allen, die blijven denken aan onze studenten.

We blijven er blij mee. En we zijn nog niet klaar.

Op girobiljet aantekenen: proceskosten studentencorps.

Mijn gironummer is 127278. K. SCHILDER.

ZENDING EN EVANGELISATIE

licht drieledig te noemen, samen onder het: getuigen (vers 8).

Vandaar dat inzake het werk van de apostelen en hun helpers wel onderscheiden mag worden tusschen den arbeid onder Israël, Samaritanen en heidenen, doch het is alles samen het „tot discipel maken“ (Matth. 28:19), „getuigen“ (Hand. 1:8), want allen zijn buiten de christelijke kerk, de ware kerk. De minderheidsnota mag derhalve op deze onderscheiding niet al te zwaar accent leggen!

F. We vatten het gevondene in Matth. 28:19, 20, voorzoover het ons onderhavig onderwerp raakt, aldus samen:

1. de ten hemel varende Heere Christus draagt aan Zijn discipelen, aan het reeds bestaande apostolische ambt (alleen de elf apostelen waren aanwezig, Matth. 28:16) op „alle volken“ (Joden, Samaritanen en heidenen; Matth. 28:19, Lucas 24:47; Hand. 1:18) tot Zijn discipelen te maken, die gelooven te doopen en henteleeren onderhouden al Christus' geboden;

2. deze opdracht blijft voor de kerk van Christus van kracht al de eeuwen door, totdat aan alle volken tot de einden der werkelijke aarde het Evangelie is gepredikt en daarna zal het einde zijn (Matth. 24:14); daartoe zal Christus met Zijn kerk zijn, haar schenkende de daarvoor noodige organen, instrumenten, ambten en gaven;

3. noch in Matth. 28:19, noch in Marcus 16:15, noch in Lucas 24:47, noch in Hand. 1:8 wordt ons meegedeeld door welk ambt die opdracht zal worden vervuld, als het apostolische ambt is „weggevalen“, zoodat daarover de overige openbaring der Schrift, met name in Handelingen en de Brieven nader licht zal verschaffen. Zoodat Matth. 28:19, 20a en de parallele plaatsen, welke de „zendingsopdracht“ meedeelen, niet vermelden, of de tweeledige taak van „vermeerdering“ en „bewaring“ der kerk, door één ambt of door meerdere onderscheiden ambten zal worden uitgericht.

J. FRANCKE.

Aangaande mij en mijn huis

„Zijt daders des Woords“.

Eén van de belangrijke dingen, die een vader zijn kinderen zal hebben „in te scherpen“ — we zagen het een vorigen keer — is hetgeen Salomo zijn zoon leerde: „Vereer den Heere van de eersteelingen uwer inkomsten!“

Alléén maar, hijzelf zal dan ook dit Woord des Heeren in toepassing hebben te brengen, en zoo zijn een dader des Woords.

Omgekeerd: als de vader zelf weigert aan den Heere het eerste en beste te geven, zal hem de vrijmoedigheid, dien eisch aan zijn kind voor te houden, gaan ontbreken; ja zal het noodzakelijke daarvan hem steeds minder op het hart gaan wegen; met het gevolg, dat zijn kinderen straks het leven ingaan, zelf een gezin vormen, zelf een zaak stichten, zonder dat deze goddelijke eisch hun in de ziel gebrand staat.

Dan kan... kunnen cor... en dat nog... beuren, dat... meentehuize... ook de tocht... bevestigd w... aanrichten... daarvan een... alles even... alleen toe... collecte we... van f 25...

Zeker... Heeren ge... eerstelingen... ervan terec...

Voor alle... de Heere (... om Zijn de... werd Hij —... gescheept n... Zoo werd... van hun ni... en beste; d... den Heere... bruidspaar... van en nie... willen en k... doen!

Nog altj... woonte ha... verliet, o... bij het afs... raad (hoev... meegaf: „... plaats, var... gen te gev... Hem zijn!“

Hoe vele... het niet; ... Hoe vele... goeden ras... samen de...

Toelich

(Inleiden... van de... 19

Mede n... oproep, d... ik U een... heid hier... gen, zijt... gen van... Verband c... wijze, ove... danig eri... vraagstuk... de Belijde... bezien. In... lijk doen... als Geref... len op de... mulleren... de Gener... jaren. Tr... daarbij u... Hoewel... stellen, d... een comm... de tank, ... ten, zoow... ervan be... op grond... de bespre... over deze... merken.

Zoals... eerste e... gend ges... vragen, ... naar het... nemers, ... geschonk... opzet is... de Nieuw... ik vernie... beide da... een corru... Wij betre... ren, dat... wisseling... Ook doo... deze uitg... schapen, ... wij ons... dus in g... te volger... Om m...